

Adviescommissie afgesloten strafzaken

Postbus 20303 2500 EH Den Haag

Bezoekadres:

Lange Voorhout 7

2514 EA Den Haag

De zaak [verzoekster] (ACAS zaak 016)

Beknopt relaas van de feiten

Op 17 mei 2005 worden kort na elkaar de levenloze lichamen gevonden van [slachtoffer 1] en zijn partner [slachtoffer 2]. [slachtoffer 1] wordt in zijn woning in Den Bosch gevonden; hij is omgebracht door – onder andere – slagen met een hamer tegen gezicht en hoofd. [slachtoffer 2] is gewurgd en daarna in een sloot achtergelaten. Op 21 mei 2005 worden hun vroegere burens, [verzoekster] en haar vriend [betrokkene 1], aangehouden op verdenking van moord c.q. doodslag op de twee slachtoffers. Zij waren rond het tijdstip van het misdrijf op bezoek bij de slachtoffers. Dat is waargenomen door een buurvrouw van de slachtoffers, [getuige 1]. Zij zegt die avond en nacht ook allerlei dingen te hebben gehoord bij en uit de woning van [slachtoffer 1] en [slachtoffer 2].

Rechtsgang

De Rechtbank Den Bosch veroordeelt [verzoekster] op 1 juni 2006 wegens het medeplegen van gekwalificeerde doodslag op [slachtoffer 1] en moord op [slachtoffer 2] tot 18 jaar gevangenisstraf. Het Gerechtshof Den Bosch acht in beide gevallen medeplegen van moord bewezen en veroordeelt [verzoekster] op 7 december 2007 opnieuw tot 18 jaar (ECLI:NL:GHSHE:2007:BB9599). Tegen deze uitspraak wordt geen beroep in cassatie ingesteld. Medepleger [betrokkene 1] wordt door het Hof voor de beide moorden tot 20 jaar veroordeeld. Het Hof acht bewezen dat [verzoekster] in haar auto, een Suzuki Alto, [slachtoffer 2] heeft onderworpen aan verstikkingshandelingen, die uiteindelijk tot de dood van [slachtoffer 2] hebben geleid. De bewezenverklaring steunt in belangrijke mate op de getuigenverklaring van een medegedetineerde, [getuige 2]¹. [getuige 2] legde deze verklaring af nadat zij op 1 juni 2005 met verzoekster was vervoerd in een transportbus van Justitie. De betrouwbaarheid van deze getuige – zij zou lijden aan een borderline persoonlijkheidsstoornis - is tijdens de procesgang² betwist door de verdediging.

Het verzoek van de veroordeelde en haar raadsman

Op 7 april 2014 heeft mr. G.G.J. Knoop, advocaat te Amsterdam, namens [verzoekster] bij de procureur-generaal bij de Hoge Raad een verzoek ingediend ex artikel 461 Sv tot het doen verrichten van voorbereidend onderzoek. De raadsman stelt dat het politieonderzoek zich alleen heeft gericht op het bevestigen van de verklaring van [getuige 2] en dat naar andere scenario's onvoldoende is gerechercheerd.

Volgens de raadsman is een alternatief scenario – namelijk dat [slachtoffer 1] en [slachtoffer 2] om het leven zijn gebracht door [betrokkene 1] terwijl verzoekster elders op een camping verbleef - aannemelijker dan het scenario waarvan het Hof is uitgegaan. De raadsman heeft dit alternatieve scenario niet verder uitgewerkt. Voor een alternatief scenario voert de raadsman de volgende aanwijzingen aan:

1. Inconsistenties in de verklaringen van getuige [getuige 1] [p. 20-21 van het verzoek].

¹ Naast de verklaring van [getuige 2] bestaat het bewijs uit bevindingen van de technische recherche en deskundigen van het Nederlands Forensisch Instituut (hierna NFI), alsmede verklaringen van verzoekster, [betrokkene 1] en [getuige 1].

² [getuige 2] is zowel ter terechtzitting van de rechtbank als ter terechtzitting van het hof als getuige gehoord.

2. Aanvullende informatie van getuige [getuige 3] over de toedracht van de moord op [slachtoffer 2][p. 21-24 van het verzoek].
3. De rapporten van het door de raadsman ingeschakelde onderzoeksbureau Symbiant dat onder leiding van drs. Van de Goot een reconstructie heeft uitgevoerd. Volgens de raadsman bevestigt deze reconstructie dat verzoekster [slachtoffer 2] niet kan hebben gewurgd op de manier zoals is aangenomen door het Hof [p. 25-26 en 39-42, in het bijzonder bijlagen 11 en 12 van het verzoek].
4. [slachtoffer 1] en [slachtoffer 2] zouden op een later tijdstip zijn vermoord dan het Hof heeft aangenomen. Voor dat tijdstip zou verzoekster een alibi hebben [p. 29-30 van het verzoek]. Het alibi heeft bij de behandeling in eerste en tweede aanleg niet ter discussie gestaan.
5. Brieven van [betrokkene 1] aan verzoekster, die zouden suggereren dat zij onschuldig is [p. 30-31 van het verzoek].
6. Uitlatingen van [betrokkene 1] gedaan in het programma *Buch in de Bajes*, waarin [betrokkene 1] met zoveel woorden zegt dat verzoekster niet schuldig is aan de moord op [slachtoffer 1] en [slachtoffer 2]. Hij heeft beiden vermoord [p. 32-33 van het verzoek].
7. Volgens haar familie zou verzoekster fysiek helemaal niet in staat zijn geweest om [slachtoffer 2] te wurgen op de manier die het Hof bewezen achtte [p. 35-38 van het verzoek].

Op basis van het vorenstaande stelt de raadsman de volgende (door de Adviescommissie afgesloten strafzaken - hierna: de Commissie - zakelijk weergegeven) kwesties aan de orde, kwesties die grotendeels voortvloeien uit nieuwe aanwijzingen die zouden zijn gewonnen uit het onderzoek van Symbiant onder leiding van drs. Van de Goot (conform punt 3 supra).

- A. Wat is de betrouwbaarheid van de voor het bewijs gebruikte getuigenverklaringen? De raadsman verzoekt, de verklaringen van [getuige 1] en [getuige 2] door een rechtspsycholoog te laten analyseren.
- B. Wat is de betrouwbaarheid van de voor verzoekster ontlastende verklaringen van [betrokkene 1]? De raadsman verzoekt, de verklaringen van [betrokkene 1] te analyseren.
- C. Wat is het tijdstip en de duur van overlijden van [slachtoffer 2]? De raadsman verzoekt, het bij het Nederlands Forensisch Instituut (verder: NFI) bewaard gebleven glasvocht van [slachtoffer 2] te onderzoeken. De raadsman verzoekt eveneens om het bij het NFI bewaard gebleven halsweefsel van [slachtoffer 2] te onderzoeken opdat kan worden bepaald hoeveel tijd er is verstreken tussen het eerste letsel en het intreden van de dood. Dit onderzoek, aldus de raadsman, kan ertoe leiden dat het enige bewijsmateriaal dat daadwerkelijk ziet op het ouderschap van verzoekster - de verklaring van [getuige 2] - wegvalt.
- D. Wat is de doodsoorzaak van [slachtoffer 2]? In de zaak van verzoekster is enkel uitgegaan van het scenario geschetst door [getuige 2], waarin het slachtoffer zou zijn gewurgd terwijl zij op de bijrijderstoel zat en de dader daarachter. Andere scenario's, waarin [slachtoffer 2] eerder is gedood en enkel is vervoerd in de auto, zijn nooit onderzocht, terwijl die andere scenario's volgens het rapport van drs. Van de Goot (zie hierna verder) wel aannemelijk zijn.
- E. De raadsman verzoekt tenslotte, de camerabeelden van het Esso tankstation aan de Grobbendoncklaan te Den Bosch te onderzoeken. In de nacht van het delict, op 17 mei 2005 tussen 2.43 uur en 2.47 uur was verzoekster bij voormeld tankstation. Op de foto's van de camerabeelden is niet te zien of verzoekster het tankstation met [betrokkene 1], met [slachtoffer 2] of met beiden bezocht. Nader onderzoek naar de beelden — indien nog beschikbaar — zou het scenario waarin

[slachtoffer 2] bij het tweede bezoek³ aan het tankstation niet bij verzoekster was, kunnen bevestigen dan wel ontkrachten.

Het verzoek van de procureur-generaal

Op de voet van artikel 462 Sv heeft de procureur-generaal bij brief van 30 januari 2014 aan de Adviescommissie afgesloten strafzaken advies gevraagd over de wenselijkheid van een nader onderzoek als bedoeld in artikel 461, eerste lid, Sv. Daarbij ware aandacht te besteden aan de vraag naar het nut en de noodzaak van het onderzoek dat in het verzoekschrift is voorgesteld, als ook aan de vraag of er naar het oordeel van de Adviescommissie andere aanknopingspunten zijn voor nader onderzoek naar het bestaan van gronden voor herziening van de veroordeling.

Het wettelijk kader voor de behandeling van het verzoek

Op grond van artikel 462, eerste lid, Sv is de Adviescommissie belast met de advisering over de wenselijkheid van een nader onderzoek als bedoeld in artikel 461, eerste lid, Sv. Dat wil zeggen: een nader onderzoek naar de aanwezigheid van een grond voor herziening als bedoeld in artikel 457, eerste lid, onder c, Sv. Volgens laatstgenoemde bepaling kan de Hoge Raad een veroordeling herzien indien er sprake is van een gegeven dat bij het onderzoek op de terechtzitting aan de rechter niet bekend was en dat op zichzelf of in verband met de vroeger geleverde bewijzen met de uitspraak niet bestaanbaar schijnt, zodanig dat het ernstige vermoeden ontstaat dat indien dit gegeven bekend zou zijn geweest, het onderzoek van de zaak zou hebben geleid, hetzij tot een vrijspraak van de gewezen verdachte, hetzij tot een ontslag van alle rechtsvervolging, hetzij tot de niet-ontvankelijkverklaring van het Openbaar Ministerie, hetzij tot de toepassing van een minder zware strafbepaling. De Commissie brengt haar advies uit aan de procureur-generaal bij de Hoge Raad (art. 462, lid 1, Sv) of aan de Hoge Raad zelf (art. 469, lid 1, Sv).

In de Nota van Toelichting bij het Besluit Adviescommissie afgesloten strafzaken wordt opgemerkt dat onder de vraag naar de wenselijkheid van een nader onderzoek, kan worden begrepen de vraag naar de vraagstelling en inrichting van dat onderzoek (§ 2.1). Ook kan de Commissie adviseren om in het kader van een nader onderzoek de door haar wenselijk geoordeelde onderzoekshandelingen te doen uitvoeren (Nota van Toelichting bij artikel 8 van het Besluit Adviescommissie afgesloten strafzaken).

De activiteiten van de Commissie

De Commissie heeft het procesdossier op 12 juni 2014 ontvangen. Vanuit de Commissie werden de leden Wladimiroff, Fijnaut en Merkelbach met de voorbereiding van het advies belast. Daartoe hebben zij onafhankelijk van elkaar het dossier bestudeerd. Wladimiroff, Fijnaut en Merkelbach hebben hun bevindingen onderling uitgewisseld en in wisselende samenstellingen een aantal malen besproken. Het op basis van dit overleg tot stand gekomen conceptadvies is besproken in de vergaderingen van de Commissie van 19 september en 31 oktober 2014. De finale versie van dit concept is op 1 december door de Commissie goedgekeurd.

De bevindingen van de Commissie

De Commissie heeft de in het verzoekschrift aangevoerde argumenten (ook in onderlinge samenhang) onderzocht en beoordeeld.

Urine op de rijderstoel

In het verzoekschrift wordt aandacht besteed aan de in de rechter voorstoel (door de Commissie hierna aan te duiden als de rijderstoel) van de Suzuki Alto aangetroffen urine [p. 27-28 van het verzoek] door er op te wijzen dat deze urine niet noodzakelijkerwijs gerelateerd is aan de moord op

³ Verzoekster bezocht in de nacht van 16 op 17 mei 2005 het tankstation twee keer: omstreeks 00.48-00.50 uur en omstreeks 02.43-02.47 uur.

[slachtoffer 2]⁴. Daargelaten dat wat de raadsman over de urine opmerkt de Adviescommissie afgesloten strafzaken (hierna: de Commissie) als speculatief voorkomt, levert zijn beschouwing terzake geen aanwijzing op voor het alternatieve scenario, zodat de Commissie dit punt verder laat rusten.

Andere verdachte?

Daarnaast stelt de raadsman de kwestie van een gewezen verdachte, ene [betrokkene 2], aan de orde [p. 24 van het verzoek], waarbij niet duidelijk wordt wat de relevantie ervan is voor de moorden op [slachtoffer 1] en [slachtoffer 2]. Hetgeen de raadsman hieromtrent aanvoert, is dusdanig vaag dat niet duidelijk wordt hoe dit element het alternatieve scenario zou kunnen ondersteunen. Omdat uit deze overwegingen in geen enkel opzicht kan worden afgeleid dat verzoekster ten onrechte is veroordeeld voor haar betrokkenheid bij de moord op [slachtoffer 2], gaat de Commissie bij de hierna volgende bespreking van de door de raadsman aangevoerde aanwijzingen er aan voorbij.

Verklaringen van [getuige 1] en [getuige 3]

De Commissie bestudeerde de verklaringen van 17 en 18 mei 2005 van [getuige 1] en constateert met de raadsman dat zij in haar tweede verklaring meer details geeft dan in haar eerste verklaring. Maar de Commissie ziet niet dat de verschillen tussen de twee verklaringen op inconsistenties of tegenstrijdigheden wijzen of dat de verklaringen met elkaar onverenigbaar zouden zijn dan wel anderszins een onbetrouwbare indruk maken. De door de raadsman gesignaleerde verschillen zijn bovendien niet van dien aard dat daaruit in redelijkheid aanwijzingen zijn te putten voor een alternatief scenario. De verschillen bieden evenmin aanknopingspunten voor zinnol nader onderzoek. Tot dat oordeel komt de Commissie ook indien de verschillen worden beoordeeld in samenhang met de verklaring van [betrokkene 3] over wat [getuige 1] haar de volgende morgen (de ochtend van het delict) zou hebben verteld.

De Commissie merkt in dit verband op dat de rechtspsychologische literatuur leert dat indien getuigen herhaaldelijk worden bevraagd, het eerder regel dan uitzondering is dat zij gaandeweg met meer details op de proppen komen, een verschijnsel dat in jargon wel wordt aangeduid met de term “reminiscentie”.⁵ Aannemende dat het verhoor kundig is uitgevoerd, zijn zulke reminiscente oftewel niet eerder door getuigen gerelateerde details over het algemeen behoorlijk accuraat. Het geeft blijk van een wetenschappelijk niet gesubstantiveerde opinie om te menen dat ze op onbetrouwbaarheid van de ooggetuige zouden wijzen.⁶ Dat in het voorliggende geval de getuige [getuige 1] bij haar tweede, maar niet bij haar eerste verhoor meldt dat, bijvoorbeeld, zij die nacht het kleppen van een brievenbus heeft gehoord en de stem van verzoekster heeft herkend, ziet de Commissie als een vorm van betrekkelijk normale reminiscentie. Zij heeft althans geen reden om aan te nemen dat daarvan geen sprake zou zijn.

De suggestie dat een getuige, [getuige 3] ‘meer wist’ dan hij volgens het proces-verbaal van verhoor heeft verklaard, wordt door de raadsman niet toegelicht of geconcretiseerd. Onduidelijk blijft zodoende of dat ‘meer weten’ relevant is voor een herzieningsverzoek. Het levert in ieder geval geen bruikbare aanknopingspunten op voor zinnol nader onderzoek. Dat geldt, mede gelet op de inhoud van het nadere verhoor van [getuige 3] op 13 juni 2005, naar het oordeel van de Commissie ook voor het getapte telefoongesprek tussen [getuige 1] en [getuige 3] van 21 mei 2005. In dat verband heeft de Commissie zich nog afgevraagd of nader onderzoek naar de telefoongesprekken tussen [getuige 3] en [getuige 1] zinnol zou kunnen zijn, maar de door de raadsman aangevoerde gegevens bevatten

⁴ Het hof had de resultaten van het technisch sporenonderzoek van de politie dat o.m. verwijst naar de in de bijrijderstoel aangetroffen urine (bewijsmiddel 1), alsmede een rapport van het NFI over de urinesporen (bewijsmiddel 19) in de bewijsmiddelen opgenomen.

⁵ Zie daarover bijvoorbeeld Gilbert, J.A.E. & Fisher, R.P. (2006). The effects of varied retrieval cues on reminiscence in eyewitness memory. *Applied Cognitive Psychology*, 20, 723-739.

⁶ Oeberst, A. (2012). If anything else comes to mind....better keep it to yourself? Delayed recall is discrediting: Unjustifiably. *Law and Human Behavior*, 36, 266-274.

te veel veronderstellingen om te verwachten dat een zodanig onderzoek van belang kan zijn voor het door de raadsman voorgestelde alternatieve scenario.

Verklaringen van [getuige 2]

Het is de Commissie opgevallen dat de raadsman in zijn verzoek de verklaringen van de getuige [getuige 2] op een nogal verwarrende manier aan de orde stelt. De raadsman heeft het erover dat die verklaringen “onjuist” zijn (p. 15), dan wel dat ze “op essentiële onderdelen onjuist” blijken te zijn. De Commissie acht dergelijke kwalificaties verwarrend omdat de getuige [getuige 2] nooit de pretentie had om een beschrijving te geven van de precieze toedracht van het delict. Deze getuige beschreef haar gesprek met verzoekster. Daarbij staat vast⁷:

- dat zulk een gesprek heeft plaatsgevonden en wel op 1 juni 2005;
- dat nog diezelfde dag de getuige [getuige 2] op eigen verzoek over bedoeld gesprek is gehoord door de rechercheurs [verbalisant 1] en [verbalisant 2];
- dat [verbalisant 1] de volgende typering gaf van de getuige: “Ze maakte op mij de indruk dat ze geschrokken was van hetgeen ze gehoord had. Daar was ze heel serieus in. Het had grote indruk op haar gemaakt en zij wilde er niet mee blijven lopen. Dat kwam op mij authentiek over.”⁸
- dat [verbalisant 2] de volgende typering van de getuige gaf: “De verklaring van [getuige 2] kwam op mij overtuigend over.”⁹
- dat de medeverdachte van verzoekster leek te begrijpen dat hetgeen verzoekster aan [getuige 2] had verteld een belastende strekking kon hebben. In een afgeluisterd telefoongesprek met zijn moeder zegt de medeverdachte daarover immers¹⁰: “omdat ze niets tegen hen hebben behalve dan hetgeen [verzoekster] tegen dat ene meisje heeft verteld.”

Uit het dossier blijkt dat [getuige 2] bij de politie op 1 juni 2005 heeft verklaard over haar gesprek met [verzoekster] en hoe die demonstreerde het slachtoffer aan een wurghandeling te hebben onderworpen. [getuige 2] heeft het er over dat zij uit de manier waarop [verzoekster] dit voordeed, opmaakte

- dat ze – [verzoekster] - iets langs heeft gebruikt, zoals een sjaal of een laken;
- dat [verzoekster] op de achterbank zat en het slachtoffer op de bijrijderstoel voor haar;
- dat [verzoekster] voordeed hoe zij haar knie optrok en haar handen naast elkaar ophief en vervolgens naar zich toe trok;
- dat [verzoekster] toen ze dit demonstreerde net deed alsof ze iets vasthad en met haar handen een trekkende beweging maakte, met de handen uit elkaar, alsof ze bij het slachtoffer een lus om haar nek hadden gelegd. Voorts heeft [verzoekster] volgens [getuige 2] haar verteld dat ze – [verzoekster]
- wel een paar keer tegen het slachtoffer had gezegd: “Ga dan dood, ga dan dood. Laat je nou gaan”.

Toen er op zeker moment twijfel ontstond of het slachtoffer wel dood was, heeft [verzoekster] - zo begreep [getuige 2] haar - een kussen op het hoofd van het slachtoffer geduwd, ofschoon [verzoekster] vertelde dat zij dit niet meer zeker weet. Volgens [getuige 2] zou [betrokkene 1] [verzoekster] hebben geholpen door een kussen op het hoofd van het slachtoffer te duwen. Op dat moment, zo begreep [getuige 2], stonden ze met de auto stil op de parkeerplaats van een industrieterrein. Daar kwamen ook vrachtwagens langs. [betrokkene 1] en [verzoekster] zouden zijn geschrokken toen een chauffeur toeterde. Toen ze wegreden van de parkeerplaats had [verzoekster] gezien dat het kussen, dat ze hadden gebruikt om het slachtoffer te verstikken, van het gezicht van het slachtoffer was gevallen. [verzoekster] zou het kussen weer terug op het hoofd van het slachtoffer hebben gelegd.

⁷ Zie proces-verbaal terechtzitting Hof Den Bosch d.d. 5 september 2007, p. 7 e.v.

⁸ Proces-verbaal van terechtzitting Hof Den Bosch d.d. 5 september 2007, p. 9.

⁹ Proces-verbaal van terechtzitting Hof Den Bosch d.d. 5 september 2007, p. 12.

¹⁰ Proces-verbaal p. 504 van het doorgenummerde dossier.

[verzoekster] vertelde [getuige 2] ook nog dat het slachtoffer op de bijrijderstoel had geplast. Daarom en omdat de rugleuning van die stoel stukgegaan dan wel verbogen zou zijn, zo vertelde [verzoekster], had ze nieuwe stoelen aangeschaft voor in haar auto. Dat zou ook al het geval zijn omdat de kopsteun van de bijrijderstoel verbogen was. [verzoekster] vertelde [getuige 2] dat [betrokkene 1] en zij op zeker moment gewisseld zijn van plek en dat zij achter het stuur is gaan zitten en is gaan rijden. Ze vertelde ook dat ze dat deed omdat ze niet meer samen met het slachtoffer op de achterbank wilde zitten. [verzoekster] vertelde dat toen zij reed, het slachtoffer onder de benen van [betrokkene 1] lag, waarbij het hoofd van het slachtoffer niet zichtbaar was voor mensen buiten de auto. Ze deed dat voor op een manier waaruit [getuige 2] meende te kunnen afleiden dat het slachtoffer zich op de bodem bevond rechts voor in de auto.

In haar verklaring van 6 juni 2005 bij de rechter-commissaris blijft [getuige 2] bij wat ze bij de politie heeft verklaard; ze merkt op dat het proces-verbaal van haar politieverhoor haar is voorgelezen en dat wat haar werd voorgelezen juist was. Voorts verklaart [getuige 2] dat zij op het politiebureau alles wat zij zich nog kon herinneren heeft verteld en dat de tekst later nog helemaal aangepast moest worden omdat er zoveel doublures in stonden. Volgens [getuige 2] had de politie nauwelijks tijd om nog wat vragen te stellen. Zij zegt dat de politie haar niets in de mond heeft gelegd.

De verklaring van [getuige 2] dat [verzoekster] haar vertelde dat ze – [verzoekster] - niet meer samen met het slachtoffer op de achterbank wilde zitten is naar de mening van de Commissie curieus, omdat het slachtoffer in de rest van het relaas van [verzoekster] - zoals begrepen door [getuige 2] - voorin op de bijrijderstoel werd gesitueerd. De Commissie sluit niet uit dat [getuige 2] [verzoekster] op dit punt verkeerd heeft begrepen c.q. dat [verzoekster] [getuige 2] op dit punt een onduidelijk verhaal heeft verteld.

Volgens [getuige 2] vertelde verzoekster dat het slachtoffer ondanks de wurgende handelingen van [verzoekster] maar niet doodging. De Commissie kan niet uitsluiten dat na het wisselen van plaats, [betrokkene 1] de strangulatie dan wel de verstikking met het kussen heeft voortgezet en dat het slachtoffer vervolgens is overleden. Deze voorstelling van zaken is niet onverenigbaar met de veroordeling van verzoekster voor medeplegen van moord.

Naar het oordeel van de Commissie zijn de verschillen tussen de door [getuige 2] bij de politie en bij de rechter-commissaris afgelegde verklaringen niet verontrustend indien in aanmerking wordt genomen dat haar verklaringen op de springende punten een weergave pogen te geven van wat [verzoekster] [getuige 2] heeft verteld en van wat [getuige 2] heeft afgeleid uit de illustratief bedoelde lichaamsbewegingen van [verzoekster]. Om die reden mag en kan van de verklaringen van [getuige 2] terzake geen minutieuze nauwkeurigheid worden verwacht.

De verklaring van [getuige 2] komt er op neer dat zij uit wat [verzoekster] haar vertelde en voordeed heeft opgemaakt dat het slachtoffer is gewurgd met een laken, sjaal of iets dergelijks en verstikt met een kussen; dat de verwurging heeft plaatsgevonden door de bewegingen die [verzoekster] beschreef en dat deze bewegingen er op duiden dat [verzoekster] bij (het begin van de) verwurging kennelijk kracht heeft gezet om haar doel te bereiken. [getuige 2] heeft niet verklaard dat [verzoekster] haar heeft verteld dat de verbuiging van de rugleuning van de bijrijderstoel was veroorzaakt door de verwurging. Zodoende kan niet worden uitgesloten dat de rugleuning al verbogen was voordat het slachtoffer werd vermoord. [getuige 2] heeft wat de duur van de verwurging betreft niet meer verklaard dan dat [verzoekster] haar vertelde “dat het heel lang duurde” voordat het slachtoffer dood was.¹¹

¹¹ Zie proces-verbaal van verhoor van [getuige 2] van 1 juni 2005, p. 3, ook door het Hof aangehaald in punt 11 op pagina 7 van het arrest.

De Commissie constateert dat [getuige 2] naderhand dingen¹² in de mond zijn gelegd die niet in haar verklaringen staan. Omgekeerd zijn belangrijke onderdelen van haar verklaring nadien uit het oog verloren¹³. Wat er ook van zij, naar het oordeel van de Commissie kan de verklaring van [getuige 2] – vanwege haar getrapte karakter - niet als maatstaf dienen voor een precieze reconstructie van de verwurging of een beoordeling van de verbuigingen van de hoofdsteun en van de rugleuning van de rijderstoel.

Een en ander overziend heeft de Commissie in de verklaringen van [getuige 2] geen aanwijzingen gevonden die erop duiden dat haar beschrijving van wat zij van [verzoekster] heeft gehoord, gezien of begrepen, ongeloofwaardig is. Wat [getuige 2] heeft verklaard, is niet onverenigbaar met de uitkomsten van het onderzoek van het NFI. De in het verzoekschrift gesignaleerde andere uitkomsten van het hierna te bespreken onderzoek van het onderzoeksbureau Symbiant nopen niet tot een ander oordeel.

De Commissie heeft voorts aandacht besteed aan de vraag of er vanwege de geestesgesteldheid van [getuige 2] reden is om aan de betrouwbaarheid van haar verklaringen te twijfelen. Tijdens de behandeling van de zaak tegen verzoekster in hoger beroep werd van de kant van de verdediging erop gewezen dat het vermoeden bestond dat de getuige [getuige 2] lijdende was aan een “zwarte borderline-stoornis”. Voorzover de Commissie dat op basis van het dossier heeft kunnen vaststellen, is deze diagnose afkomstig van de getuige [getuige 2] zelf¹⁴. In hoeverre die diagnose accuraat is, onttrekt zich aan het beoordelingsvermogen van de Commissie. Relevanter acht de Commissie dat de getuige geen psychiatrische indruk maakte op de twee ervaren rechercheurs die haar hebben gehoord (conform supra). Bovendien: zelfs indien de getuige bekend zou zijn met psychiatrische hulpverlening vanwege borderline problemen, maakt dat enkele feit haar relaas nog niet onbetrouwbaar. De wetenschappelijke literatuur terzake concludeert immers dat personen met een borderline persoonlijkheidsstoornis niet vatbaarder zijn voor geheugenvervalsingen dan gezonde controlepersonen.¹⁵

Uitlatingen van [betrokkene 1]

Met betrekking tot de uitlatingen van medeverzoekster [betrokkene 1] in de correspondentie met verzoekster valt de Commissie na kennisneming van de bij het verzoekschrift overgelegde brieven een aantal passages op.

In de brief van 28 november 2009 van [betrokkene 1] aan verzoekster [te vinden onder de brief van 27 november 2009] valt deze passage aan te treffen: [...] *“Maar genoeg over mij, ik zou toch nog eens over p. de Vries nadenken als ik jou was, je mag en kan gewoon vertellen wat er echt is gebeurd, het kan jou jaren eerder vrij komen schelen, en als het moet werk ik daar ook aan mee, denk na [verzoekster]! Schrijf een brief over deze situatie jij hebt deze straf niet verdienen, ik wel al had ik er liever mee weg gekomen maar dat is niet reël meer, en ik heb mijn straf geaccepteerd en ingepland, voor jou is dat heel anders ik had misschien in de Rechtbank moeten bekennen maar dan had ik levenslang gekregen, nu hebben ze het verdeeld, omdat ze niet zeker wisten, denk na voor je zelf en de kinderen is de waarheid echt belangrijk.” [...].*

¹² In haar verklaringen spreekt [getuige 2] nergens van een half uur of dertig minuten. Dat gegeven komt eerst voor in de door drs. Van de Goot op 5 september 2007 ter zitting van het Gerechtshof afgelegde verklaring.

¹³ Zoals bijvoorbeeld het verstikken van [slachtoffer 2] met een kussen.

¹⁴ proces-verbaal van verhoor van [getuige 2] door de R.C. d.d. 6 juni 2005.

¹⁵ In dit verband vooral relevant is het onderzoek van Schilling, L., Wingenfeld, K., Spitzer, C., Nagel, M., & Moritz, S. (2013). False memories and memory confidence in borderline patients. *Journal of Behavior Therapy and Experimental Psychiatry*, 44, 376-380. Deze auteurs stellen vast dat een borderline persoonlijkheidsstoornis “is not associated with an increased susceptibility for distorted memories.”

In de brief van 13 juli 2010 van [betrokkene 1] aan verzoekster zijn deze passages opmerkelijk: [...] *“Jouw 18 jaar is onterecht, en ik was het”* [...] *“Met jullie [...] er over aan het praten en ook gezegd dat jij aan de dood geen schuld hebt, en dat ik keuzes moet gaan geven en maken, en verder hebben wij ([...] en ik) er niet over gesproken, alleen dat jij onschuldig ben aan Die moord. En ik was al ver..... in mijn overtuiging dat, met wat ik zwart op wit heb laten zetten in het P.P.C., voor jouw herziening Redenen zijn. “Dus herziening van jouw zaak” ± 18/24 maanden later. Dat betekend dat ik op mijn eigen verklaring een openstaande zaak tegen mij krijg. Dat betekend L.L. of 20 jaar erbij, wat ook L.L. LL=Levenslang inhoud. En dan moet je nagaan in Heel mijn leven heb ik nog nooit een verklaring afgelegd, maar wel veroordeeld door andermans verklaring-gen en dan heb ik het niet over jou, jouw hebben ze een kunstje geflikt “Het systeem”. Bewust, willens en wetens Zelfs alle regels overtreden door [getuige 2] Bij jou te zette, je zat op alle beperk. Zelfs media, en dat heb en zal ik jouw nooit kwalijk nemen, zelfs al vergeven en over gepraat.”* [...] *“De enige weg is mijn weg, en ik wil graag voor ons een Huis laten kopen, dus vrij komen 20 16/18. Maar ook haar moeder voor de moorden vrij pleiten, wat ook geld voor [A], [B], en [betrokkene 5], en ik was echt al ver om het voor de kinderen te doen, maar waarom?”* [...] *“Over die papieren van p.p.c. voor jou gunstig praat ik eerst met [...] onder 4 [ogen] over ons, mijn en jouw aandeel, en dat ik je moet laten zitten of alleen jouw aandeel, dan had je ook 10 jaar gekregen maar ben je over 2½ jaar vrij maar jouw brief brengt mijn weegschaal weer van slag en laat mij weer voelen dat jij mij hebt laten zitten,”* [...] De brief eindigt ermee dat [betrokkene 1] tot uitdrukking brengt voor verzoekster alles over te hebben.

De door de raadsman overgelegde brief van 9 februari 2011 van [betrokkene 1] aan verzoekster is warrig en hetgeen is vermeld op een paar ongedateerde losse velletjes is zonder meer chaotisch. Het materiaal bevat naar het oordeel van de Commissie geen uitspraken die het alternatieve scenario zoals dat door de raadsman is geschetst, direct ondersteunen.

De brieven en meer in het bijzonder de hierboven geciteerde passages, geschreven 4 tot 6 jaar na het delict, zijn zonder nadere informatie lastig te duiden. Elke context ontbreekt, zoals eerdere correspondentie waarin de rol van verzoekster wellicht aan de orde komt, evenals correspondentie waarnaar in de brieven wordt verwezen en waarop [betrokkene 1] reageert. De Commissie kan op basis van de overlegde correspondentie niet uitsluiten dat [betrokkene 1] inmiddels heeft besloten verzoekster¹⁶ te ontlasten en alle schuld op zich te nemen. Naar het oordeel van de Commissie bevat de overgelegde correspondentie in ieder geval geen ondubbelzinnige aanwijzingen voor de onschuld van verzoekster.

Dat geldt ook voor wat [betrokkene 1], volgens het verzoekschrift, in het TV-programma *Buch in de Bajes* op 9 mei 2013 heeft gezegd over de moord op [slachtoffer 2]: [...] *“Op een gegeven moment komt die vrouw thuis met mijn vrouw. Dat is een getuige. Dan kon je zeggen. Je kan ophouden, je kan stoppen, maar omdat je zo adrenaline, dan gaat gewoon zo door je heen, is gebeurd dat, heb ik die vrouw ook vermoord of gewurgd. Gewoon met de handen, gewoon gewurgd. Als je iemand wurgt, wat doet dat met je? Niks. En dan laai je haar in de auto en die dump je nog een keer in de sloot...”*

Deze verklaring is wel duidelijk, maar problematisch omdat de moord op [slachtoffer 2] volgens de bewezenverklaring en de door het Hof gebruikte bewijsmiddelen op andere wijze heeft plaatsgevonden dan [betrokkene 1] in het televisieprogramma verklaart. Bovendien lijkt de lezing van [betrokkene 1] in strijd te zijn met het door de raadsman aangevoerde scenario dat verzoekster op het moment dat [slachtoffer 2] door [betrokkene 1] vermoord zou zijn, zich elders bevond, namelijk op een camping. De twijfels over de betrouwbaarheid van de uitlatingen van [betrokkene 1] worden niet weggenomen door de mening van [betrokkene 4], een zuster van verzoekster, en die van [betrokkene 5], een dochter van verzoekster, inhoudende dat verzoekster naar hun oordeel destijds fysiek niet

¹⁶ Ten tijde van het delict en ten tijde van de overgelegde correspondentie zijn levenspartner.

bij machte was [slachtoffer 2] te wurgen op de manier die het Hof bewezen achtte (zie ook hieronder).

Alles bij elkaar genomen acht de Commissie de beweringen van medeverzoekster [betrokkene 1] in de correspondentie en in een televisieprogramma qua context en inhoud te onduidelijk om – zoals verzocht – de betrouwbaarheid ervan te kunnen beoordelen. Bij deze stand van zaken acht de Commissie nader onderzoek door middel van het horen van [betrokkene 1] niet zinvol.

De rapportage van Symbiant

De Commissie stelt voorop dat de rechtspleging ermee is gediend dat deskundigen, ongeacht wie hun deskundig oordeel inroept, een onafhankelijk en wetenschappelijk verantwoord oordeel geven. Om te voorkomen dat er twijfel ontstaat over de onafhankelijkheid en wetenschappelijkheid van een rapportage, acht de Commissie het gewenst dat indien een deskundige die eerder betrokken is geweest bij de voorlichting aan de feitenrechters en die later in dezelfde aangelegenheid anders gaat verklaren, precies uitlegt hoe hij of zij tot dat gewijzigde oordeel is gekomen. De Commissie heeft zo'n soort uitleg niet aangetroffen in het deskundigenrapport van Symbiant, waaraan ook drs. Van de Goot zijn medewerking verleende.

Drs. Van de Goot heeft als deskundige, werkzaam bij het NFI, ter zitting van het Hof verklaard dat het goed mogelijk is dat de verwurging plaatsvond op de wijze zoals de getuige [getuige 2] heeft geschetst.¹⁷ Het Hof heeft verzoekster dienovereenkomstig veroordeeld. Drs. Van de Goot stelt thans, nu in zijn hoedanigheid van deskundige werkzaam bij Symbiant, dat verzoekster het slachtoffer niet kan hebben gewurgd op de manier zoals is aangenomen door het Gerechtshof. Op basis van dit nieuwe oordeel wordt in het verzoekschrift betoogd dat de modus operandi niet inhield dat het slachtoffer in de auto door verzoekster is gewurgd waardoor de voorstoel is verbogen, maar dat aannemelijker is dat het slachtoffer eerder werd gedood en alleen maar is vervoerd in de auto.

Drs. Van de Goot heeft bij de behandeling van de zaak in hoger beroep verklaard dat het tijdstip van overlijden alleen op de plaats delict kan worden vastgesteld en dat hij dit tijdstip derhalve niet kon ophelderen. Voorts heeft hij destijds in antwoord op de vraag of het aannemelijk was dat de verwurging een half uur zou hebben geduurd, verklaard dat een verwurging enige tijd moet aanhouden en dat, als er niet al te hard wordt geknepen, er langere tijd overheen (kan) gaat(n) voordat de hersenstam onherstelbaar wordt beschadigd. Op basis van de rapportage van Symbiant wordt in het verzoekschrift thans aangevoerd dat met nieuwe technieken onderzoek van het (nog beschikbare) halsweefsel zou kunnen worden uitgevoerd. Zulk onderzoek zou kunnen uitwijzen dat de bewering van [getuige 2] dat verzoekster haar gezegd zou hebben dat de verwurging een half uur geduurd zou hebben¹⁸, niet klopt. Drs. Van de Goot is nu van oordeel dat het relatief geringe sporenbeeld zo'n lange periode van aanhoudende kracht onwaarschijnlijk maakt. Ook veronderstelt zo'n lange periode volgens de raadsman een sterke fysieke gesteldheid, waarover verzoekster destijds niet beschikte (zie hierboven en hierna de verwijzing naar de verklaringen van de zuster en de dochter van verzoekster).

¹⁷ Ter zitting van het Hof heeft drs. Van de Goot eveneens verklaard over de 250 ml urine die hij bij de obductie van het slachtoffer aantrof. Om duidelijk te maken dat zulks niet in strijd was met de op de bijrijderstoel aangetroffen urine als ook de beschrijving terzake van getuige [getuige 2], merkte Van de Goot op dat het mogelijk is dat er urineverlies is geweest zonder dat de blaas zich volledig heeft gelegeerd (proces-verbaal terechtzitting Hof Den Bosch d.d. 5 september 2007). In het onderhavige verzoekschrift geeft de raadsman een nogal idiosyncratische duiding aan dit deel van de verklaring van drs. Van de Goot. De raadsman schrijft (p. 28 verzoekschrift): "Hieraan kunnen derhalve geen delictgerelateerde conclusies worden verbonden, aldus ook deskundige drs. Van de Goot."

¹⁸ Dat [getuige 2] dit beweerd zou hebben is een veronderstelling van de raadsman, want in de verklaringen van [getuige 2] is dit niet terug te vinden.

Het NFI rapporteerde destijds onder welke omstandigheden zijn onderzoek naar de modus operandi had plaatsgevonden. Het bleek niet mogelijk om de verwurging exact na te bootsen. Meer specifiek was het niet mogelijk om te testen hoeveel kracht nodig is om iemand te verwurgen en of daarbij iets van de stoel vervormt. Een tenger postuur (zoals verzoekster heeft) hoeft, aldus de NFI-deskundigen, niet noodzakelijkerwijze te duiden op weinig spierkracht. De werkelijk uitgeoefende kracht, de manier van verwurgen en de posities van de betrokken personen tijdens de verwurging zal altijd onbekend blijven. Tijdens de NFI-experimenten bleek dat al bij weinig kracht de hoofdsteun meegeeft en naar achteren buigt. Bij wat meer kracht (conform de schets van [getuige 2]) buigt de hoofdsteun nog verder en staat deze in een duidelijk achterover gebogen stand. Wordt er nog harder aan de hoofdsteun getrokken, dan gaat de rugleuning torderen, aldus het NFI-rapport. Hierbij buigt de rugleuning aan de zijde van de handrem verder naar achteren dan aan de zijde van het rechter voorportier. De NFI-onderzoekers concluderen dat de vraag of een tengerere vrouw zoals [verzoekster] de hoofdsteun en/of een deel van de stoel kan verbuigen niet sluitend zal kunnen worden beantwoord.

In zijn verslag over de doodsoorzaak van het slachtoffer oordeelde drs. Van de Goot in het sectierapport¹⁹ dat er sprake was van een verstikking als gevolg van een hevige omsnoering van de hals of verwurging. Aanvullend merkte hij nog op dat forse kracht nodig is voor het veroorzaken van schaafwonden in de hals tijdens een verwurging van een persoon zittend op de rijderstoel en op de wijze zoals door getuige [getuige 2] werd geschetst. Het scenario waarbij een persoon met een klein postuur een omsnoerend voorwerp gebruikt om een slachtoffer dat min of meer voor haar zit te verwurgen, achtte drs. Van de Goot destijds beslist mogelijk. Het zou vooral dan mogelijk zijn als het omsnoerend voorwerp met twee handen wordt vastgehouden, waarbij de dader zijn lichaamsgewicht mee kan gebruiken om kracht te zetten. De deskundige Van de Goot ging er vanuit dat het is gegaan zoals [getuige 2] heeft geschetst, omdat het beeld van de striem in de nek²⁰ helemaal bij die schets past. Ter zitting van het Hof concludeerde drs. Van de Goot dat op basis van alle gegevens het uiterst onwaarschijnlijk leek dat de doodsoorzaak een andere dan verwurging zou kunnen zijn.²¹ Op de vraag of het aannemelijk was dat de verwurging een half uur geduurd zou hebben, merkte hij op dat een verwurging enige tijd moet aanhouden. De hersenstam moet onherstelbaar beschadigd raken en dan pas zal de ademhaling uitvallen. Als er niet al te hard wordt geknepen, kan er langere tijd overheen gaan voordat de hersenstam onherstelbaar beschadigd raakt, aldus destijds Van de Goot.²²

De Commissie heeft met verwondering kennis genomen van reconstructie die drs. Van de Goot, thans betrokken bij het expertisecentrum Symbiant, op verzoek van de raadsman heeft uitgevoerd.²³ Anders dan het eerdere NFI-onderzoek, is de reconstructie van Symbiant gebaseerd op een aantal problematische uitgangspunten. Zo heeft proefpersoon 2 een postuur dat volgens de onderzoekers overeenkomt met het postuur van het slachtoffer. Maar terwijl proefpersoon 2 een lichaamslengte heeft van 172 cm en een gewicht van 59 kg, had het slachtoffer een lengte van 160 cm en een gewicht van 68 kg. In de reconstructie van Symbiant is er vanuit gegaan dat een eventuele dader de rechterknie zou hebben opgetrokken en tegen de rijderstoel zou hebben geplaatst. De getuige [getuige 2] heeft zich evenwel – voorzover de Commissie dat heeft kunnen vaststellen – niet uitgelaten over de precieze knie waarmee verzoekster zich zou hebben afgezet. De Commissie vindt zulke discrepanties niet spreken voor de kwaliteit van de reconstructie. Evenmin werd in de reconstructie van Symbiant er rekening mee gehouden dat [getuige 2] van verzoekster begrepen zou hebben dat de moord niet alleen door verwurging, maar ook door verstikking middels een kussen was gepleegd. En voorts neemt de reconstructie van Symbiant op onduidelijke gronden aan dat gedurende een tijdsverloop van 30 minuten het slachtoffer met een sjaal of een doek om de hals met aanhoudende

¹⁹ Rapport van de sectie op 19 mei 2005.

²⁰ Brief van 17 augustus 2007 van drs. Van de Goot.

²¹ Proces-verbaal van zitting van 5 september 2007

²² Proces-verbaal van zitting van 5 september 2007.

²³ Rapport van 27 augustus 2013 en aanvullend rapport van 29 januari 2014.

trekkracht is gewurgd. De uitgeoefende kracht zou van dien aard zijn geweest dat de hoofdsteun van de auto is verbogen.²⁴ Er wordt verwezen naar literatuuronderzoek over strangulatie zonder dat duidelijk wordt wat uit deze literatuur aan relevante conclusies voor de onderhavige zaak is te destilleren en er wordt uitgegaan van aannames die niet zijn gebaseerd op bewijsmiddelen. De beschrijving van de reconstructie is lacuneus en laat de afwijkende bevindingen van het NFI onbesproken. In een aanvullende rapportage worden de NFI-bevindingen - na vragen terzake van de raadsman - met ontoereikende argumenten wegverklaard, althans hebben de door Symbiant gegeven antwoorden de Commissie niet kunnen overtuigen.²⁵

In het aanvullend rapport van Symbiant wordt aangevoerd dat op grond van de nieuwe reconstructie niet kan worden bepaald of de uitgevoerde [de Commissie neemt aan: de volgens de verklaring van [getuige 2] uitgevoerde] handelingen mogelijk of waarschijnlijk zijn. Drs. Van de Goot is van oordeel dat het letsel in de hals, zoals dat werd geconstateerd bij het slachtoffer, niet gebruikelijk is voor stranguleren met een sjaal of een laken, maar wel bij een koord dan wel een soort- of vormgelijk voorwerp. En voorts meent hij thans dat het relatief geringe snoerspoorbeeld een extreem lange periode (de Commissie neemt aan: een tijdsspanne van 30 minuten) van aanhoudende kracht zeer onwaarschijnlijk maakt. Ook oordeelt drs. Van de Goot dat bij het slachtoffer de beschadiging aan de huid en de inwendige structuren substantieel was, maar dat ze in het niet vallen bij de schade die te observeren zou zijn geweest als een aanhoudende kracht de hoofdsteun van het voertuig zou hebben verbogen. Ofschoon uit het Symbiant-rapport niet blijkt dat dit ook daadwerkelijk is getest, wordt gesteld dat het onmogelijk was tijdens de strangulatie de hoofdsteun te verbuigen. De Commissie merkt op dat het NFI destijds rapporteerde dat bij de gehypothetiseerde krachteninwerking de hoofdsteun zelf helemaal niet hoeft te verbuigen; het zijn de pennen en de buizen die eventueel verbuigen en de indruk wekken dat de hoofdsteun zelf is verbogen. Die nuance komt in het Symbiant-rapport, waarvan Van de Goot een belangrijk co-auteur is, niet aan de orde.

De strekking van hetgeen in het Symbiant-rapport wordt beweerd, is dat de verklaring van [getuige 2] niet kan corresponderen met de feitelijke toedracht van het delict. Dat is, zoals gezegd, een wezenlijk andere conclusie dan de conclusie die drs. Van de Goot eerder naar voren heeft gebracht.²⁶

De Commissie kan het gewijzigde inzicht van drs. Van de Goot niet volgen: het valt niet te rijmen met zijn eerdere bevindingen, het inzicht is niet steeds gebaseerd op feitelijk vastgestelde of onderzochte gegevens en het wordt niet verklaard door nieuwe technologische mogelijkheden. De Commissie ziet in het rapport van Symbiant onvoldoende aanwijzingen dat de veroordeling van verzoekster op grond van de verklaringen van [getuige 2] en de rapportage van het NFI niet juist kan zijn. De selectieve en lacuneuze opzet van de Symbiant-rapportage en de niet altijd begrijpelijke beschouwingen bieden naar het oordeel van de Commissie geen bruikbare aanknopingspunten voor nader onderzoek.

De fysieke gesteldheid van verzoekster

Het verzoekschrift bevat een tweetal verklaringen (bijlagen 9 en 10) van familieleden²⁷ van verzoekster die de strekking hebben dat verzoekster ten tijde van het delict een extreem slechte conditie had. De familieleden melden dat verzoekster destijds “niet in staat (was) om ook maar iets te doen” en dat verzoekster niet eens de kracht had om te douchen of haar kind op te tillen. Dat, aldus de raadsman, maakt een 30 minuten volgehouden strangulatie onwaarschijnlijk. Meer in het algemeen

²⁴ Volgens [getuige 2] vertelde verzoekster haar dat de rugleuning van de passagiersstoel tijdens het wurgen stukgegaan danwel verbogen was en dat de hoofdsteun van die stoel verbogen was (proces-verbaal van 1 juni 2005, p. 3). Over de uitgeoefende kracht verklaart [getuige 2] niets.

²⁵ Aanvullend rapport van Symbiant van 29 januari 2014.

²⁶ Zie de brief van drs. Van de Goot van 17 augustus 2007 en het proces-verbaal van zitting 5 september 2007.

²⁷ [betrokkene 4], een zuster van verzoekster en [betrokkene 5], een dochter van verzoekster.

zou de conclusie zijn dat verzoekster destijds fysiek niet bij machte was om het slachtoffer te wurgen.

De Commissie is niet onder de indruk van de verklaringen over verzoeksters' slechte conditie destijds. De verklaringen zijn retrospectief en afkomstig van leken. Bovenal rijst de vraag hoe hun teneur zich verhoudt tot de vaststelling dat verzoekster ten tijde van het delict de slachtoffers thuis bezocht, die nacht tot twee keer toe de gang naar het tankstation maakte en de zaterdag erna (21 mei 2005) werd gesignaleerd bij het schoonmaken van haar auto.²⁸ Uit deze – niet bestreden – feiten rijst niet het beeld op van iemand die, zoals [betrokkene 4] en [betrokkene 5] verklaren, lichamelijk tot niets meer in staat is.

De camerabeelden

Volgens het politieonderzoek²⁹ heeft verzoekster met haar Suzuki Alto in de nacht van 16 op 17 mei 2005 tweemaal een Esso tankstation aan de Van Grobbendoncklaan te Den Bosch bezocht. In het verzoekschrift wordt aangevoerd dat op de camerabeelden van 00.48.50 uur is te zien dat verzoekster sigaretten en shag haalt, dat zij samen met nog iemand is (vermoedelijk [slachtoffer 2]) die in de Suzuki Alto blijft zitten en dat op de beelden van 02.43.46 uur is te zien dat de Suzuki Alto met twee inzittenden aan komt rijden, dat verzoekster tankt en weer wegrijdt. Volgens de raadsman passen deze beelden bij de verklaring van verzoekster dat zij de eerste keer met [slachtoffer 2] was en de tweede keer met [betrokkene 1].

In het politieonderzoek is op basis van de camerabeelden vastgesteld dat om 2.43.46 uur de Suzuki Alto inderdaad met twee inzittenden komt aanrijden, dat verzoekster als bestuurster uitstapt en tankt en dat duidelijk is te zien is dat er een tweede persoon op de bijrijderstoel zit. Die beelden zijn overgenomen op een compact disc en vervolgens bewerkt om de kwaliteit van de weergave te verbeteren. Omdat er geen debat bestond over de juistheid van de waarneming dat bij het eerste bezoek aan het tankstation [slachtoffer 2] op de bijrijderstoel zat, is in het politieonderzoek aandacht besteed aan de vage gelijkenis (qua postuur, haardracht, tekening gezicht, lengte, donkerkleurige bovenkleding en de positie waarin betrokkene zit) tussen de persoon die de eerste keer op de bijrijderstoel zat en de persoon die er de tweede keer op zat. De identiteit van die laatste persoon kon echter niet worden vastgesteld. Voor gezichtsvergelijkend onderzoek was de kwaliteit van de beelden onvoldoende. Dat was, blijkens een brief d.d. 11 juli 2005, van ir. Gerardts, ook het oordeel van het NFI. Het Gerechtshof heeft op grond van de beelden aangenomen dat verzoekster omstreeks 02.45 uur bij het tankstation was en dat [slachtoffer 2] op grond van de beelden in elk geval in de nacht van 16 op 17 mei 2005 op de bijrijderstoel in de Suzuki heeft gezeten, zonder zich met betrekking tot [slachtoffer 2] uit te spreken over de beelden van het tweede bezoek aan het tankstation.

Het is duidelijk dat het in de periode 2005-2007 niet mogelijk was om tot een onomstreden bepaling te komen van de identiteit van de passagier van de Suzuki Alto bij het tweede bezoek aan het tankstation. Bij het bekijken van de camerabeelden neemt de Commissie hetzelfde waar als destijds gerelateerd is door de politie: de persoon die naast verzoekster in de auto zit bij het tweede bezoek lijkt dezelfde persoon te zijn als die bij haar in de auto zat bij het eerste bezoek, maar wie die persoon is – [betrokkene 1] of [slachtoffer 2] - valt niet te bepalen. De Commissie heeft bij ir. Gerardts van het NFI navraag gedaan of het bij de huidige stand van de technologie wel mogelijk zou zijn te bepalen wie bij het tweede bezoek aan het tankstation naast verzoekster in de auto heeft gezeten. Naar het oordeel van deze deskundige zijn de beelden zo slecht van kwaliteit dat er ook nu weinig mee kan worden gedaan. Ook indien het onderscheid tussen identificeren en herkennen in aanmerking wordt genomen, is het lastig een onderscheid tussen [betrokkene 1] en [slachtoffer 2] te maken. Navraag bij drs. S.W.G. Huntjens van *The Maastricht Forensic Institute* heeft evenmin een nieuw gezichtspunt

²⁸ Proces-verbaal observatieteam van 9 juni 2005.

²⁹ Proces-verbaal van 26 mei 2005 en het proces-verbaal van 8 maart 2006.

opgeleverd. Kortom: nog steeds is het niet mogelijk aan de hand van de camerabeelden vast te stellen wie omstreeks 02.45 uur bij verzoekster in de auto heeft gezeten.

De Commissie tekent bij het vorenstaande het volgende aan. Ook al zou wel kunnen worden vastgesteld dat [slachtoffer 2] bij het tweede bezoek in levenden lijve in de auto zat, dan nog zegt dat alleen iets over het tijdstip van de moord, namelijk dat die nadien is gepleegd. Een vaststelling van de identiteit van de persoon naast verzoekster bij het tweede bezoek zegt echter niets over wie de dader(s) is (of zijn), over de plaats van de moord en over de modus operandi. Indien blijkt dat [betrokkene 1] toen naast verzoekster heeft gezeten, levert dat niet een nieuw gezichtspunt op, gegeven de verklaring van [getuige 2] dat [slachtoffer 2] toen al dood was en voor [betrokkene 1] op de vloer van de Suzuki Alto lag om haar aan het zicht van derden te onttrekken.³⁰

Tijdstip van de moord

De technische recherche heeft op de plaats waar het lijk van [slachtoffer 2] op 17 mei 2005 werd aangetroffen de temperatuur van het slootwater, de buitentemperatuur en de lichaamstemperatuur vastgesteld. Zij constateerde dat het lichaam lijkstijf was. Er werden geen gevolgtrekkingen gemaakt over het tijdstip van overlijden. Het rapport van de schouwarts vermeldt niets over het tijdstip van overlijden. Blijkens zijn brief van 24 januari 2006 bericht de schouwarts later dat op basis van de lijkvlekken en de lijkstijfheid op 17 mei 2005 het tijdstip van overlijden van [slachtoffer 2] slechts zeer globaal kan worden geschat. Naar zijn inschatting was het slachtoffer minimaal 6 uur en maximaal 2-3 dagen eerder overleden.

Drs. Van de Goot heeft, als deskundige van het NFI, ter zitting van het Hof verklaard dat hij zich niet kan herinneren dat hij de bevindingen van een schouwarts in deze zaak heeft ontvangen. Hij verklaart dat hij twee dagen na de vondst van het stoffelijk overschot de sectie heeft verricht en dat hij geen tijdstip van overlijden heeft bepaald, omdat het tijdstip van overlijden alleen op de plaats delict kan worden vastgesteld. Het Hof spreekt zich niet uit over een tijdstip van overlijden van [slachtoffer 2] tussen 00.48 en 02.43 uur in de nacht van 16 op 17 mei 2005.

Naar het oordeel van de raadsman is het tijdstip van overlijden van [slachtoffer 2] van belang. De redenering daarbij is dat het Hof zou hebben aangenomen dat de verwurging heel lang c.q. een half uur zou moeten hebben geduurd voordat het slachtoffer [slachtoffer 2] overleed. Die aanname berustte op de verklaring van [getuige 2] dat de verwurging lang zou hebben geduurd. Het tijdstip van overlijden zou zodoende, aldus de raadsman, haar verklaring kunnen verifiëren of falsifiëren. Nieuw onderzoek zou volgens de raadsman kunnen uitwijzen dat deze tijdsperiode niet klopt en dat zou een wezenlijk ander licht werpen op de bewijsconstructie van het Hof en dus ook op de aangenomen schuld van verzoekster. Immers, zo betoogt de raadsman, de bewijsconstructie van het Hof steunt voornamelijk of in belangrijke mate op de verklaring van [getuige 2] waarin de beweerdelijke verwurging van [slachtoffer 2] door verzoekster voorkomt. Dit nieuwe onderzoek zou daarom ertoe kunnen leiden dat het enige bewijsmiddel dat daadwerkelijk ziet op het daderschap van verzoekster zou wegvallen. Met dat in het achterhoofd vraagt de raadsman om nader onderzoek van het bij het NFI bewaard gebleven glasvocht van [slachtoffer 2] en onderzoek van het eveneens bij het NFI bewaard gebleven halsweefsel van [slachtoffer 2]. Volgens drs. Van de Goot zijn de tests waarom de raadsman verzoekt uitvoerbaar en zinvol. Met behulp van nieuwe technieken van letseldatering zou het verloop van de hele verwurging nauwkeuriger in de tijd kunnen worden bepaald.

De Commissie wijst er in de allereerste plaats op dat in het arrest van het Hof het tijdstip van de moord op [slachtoffer 2] in het midden wordt gelaten doordat het Hof met betrekking tot het bewijs overweegt³¹ dat [slachtoffer 1] en [slachtoffer 2] door grof geweld om het leven zijn gekomen in het

³⁰ Proces-verbaal van 1 juni 2005, p. 4.

³¹ Arrest van 7 december 2007, p. 6 onder ad 1.

tijdvak van 16 mei 2005 ('s avonds) tot en met 17 mei 2005 (begin van de morgen) en de bewezenverklaring slechts spreekt van moord tezamen en in vereniging gepleegd in de periode van 16 mei 2005 tot en met 17 mei 2005. De Commissie meent dat, gegeven deze bewezenverklaring, een eventuele precisering van het tijdstip van de moord op [slachtoffer 2] op zich de bewezenverklaring of de bewijsconstructie niet ondermijnt, terwijl een nadere bepaling van het tijdstip van de moord zonder verdere gegevens bovendien geen antwoord geeft op de vraag wie de dader(s) was (of waren) en wat de merites zijn van het alternatieve scenario dat door de raadsman is geschetst. Met een verwijzing naar hetgeen hiervoor bij de bespreking van de verklaringen van [getuige 2] werd gesteld, kan voorts worden opgemerkt dat een uitslag van de gevraagde tests, anders dan de raadsman meent, niet met zich mee kan brengen dat de verklaringen van [getuige 2] worden ondermijnd. [getuige 2] heeft niet verklaard dat zij destijds van verzoekster begreep dat de verwurging een half uur duurde. Zij heeft begrepen dat het wurgen lang duurde, zonder dat duidelijk is hoe lang dat in tijd uitgedrukt zou zijn geweest. Maar zelfs in het geval de verklaring van [getuige 2] over de duur van de verwurging kan worden opgevat als een tijdspanne van dertig minuten, dan betekent dat nog niet dat wat zij heeft verklaard over de plaats en de tijd waarop de verwurging zou hebben plaatsgegrepen onjuist zou zijn. Wat de betrouwbaarheid van de verklaring van [getuige 2] betreft, neemt de Commissie in aanmerking dat de door [getuige 2] overgeleverde modus operandi van de verwurging paste in de bevindingen van het NFI en destijds ook aannemelijk werd geacht door drs. Van de Goot. De Commissie wijst er ten overvloede op dat het Gerechtshof het oordeel dat verzoekster aan de moord op [slachtoffer 2] heeft deelgenomen niet uitsluitend heeft laten afhangen van de verklaringen van [getuige 2].

Zolang in het midden blijft in hoeverre de gevraagde tests op het glasvocht en op het halsweefsel de bewijsconstructie van het Gerechtshof zouden kunnen ondermijnen, althans onduidelijk is of uit de resultaten van deze tests aanwijzingen zijn te putten dat verzoekster niet heeft deelgenomen aan de moord op [slachtoffer 2], zijn deze tests naar het oordeel van de Commissie niet zinvol te achten.

Beantwoording van de vragen van het verzoekschrift

Vraag A

De verklaring van [getuige 1] biedt geen aanknopingspunten voor twijfel aan de geloofwaardigheid van wat zij heeft gezegd. Naar het oordeel van de Commissie is er geen aanleiding tot nadere analyse van haar verklaring door een rechtspsycholoog. Analyse en beoordeling van de verklaring van [getuige 2] heeft geen aanwijzingen opgeleverd dat haar verklaring over wat zij van [verzoekster] heeft gehoord, gezien of begrepen, ongeloofwaardig zou zijn.

Wat [getuige 2] heeft verklaard is niet onverenigbaar met het onderzoek van het NFI. De in het verzoekschrift gesignaleerde afwijkende uitkomsten van het onderzoek door het onderzoeksbureau Symbiant waardeert de Commissie anders dan de raadsman en nopen niet tot het oordeel dat de verklaringen van [getuige 2] ongeloofwaardig zouden zijn. De Commissie heeft evenmin reden om op grond van de psychische gesteldheid van [getuige 2] te twijfelen aan haar verklaringen. Bij deze stand van zaken acht de commissie een analyse van de verklaringen van [getuige 2] door een rechtspsycholoog opportuun noch noodzakelijk.

Vraag B

De inhoud van de correspondentie tussen [betrokkene 1] en zijn medeverdachte [verzoekster] is van dien aard dat de Commissie daarin onvoldoende aanleiding ziet de suggestie van [betrokkene 1] dat niet verzoekster, maar hij [slachtoffer 2] heeft vermoord geloofwaardig te achten. Dat is ook al het geval omdat de moord op [slachtoffer 2] volgens de bewezenverklaring en de door het Hof gebruikte bewijsmiddelen op andere wijze heeft plaatsgevonden dan [betrokkene 1] in het televisieprogramma van Buch heeft beschreven. Er zijn geen aanknopingspunten voor nader onderzoek en de Commissie ziet geen reden tot verdere analyse van de uitlatingen van [betrokkene 1].

Vraag C

Gelet op de bewezenverklaring lijkt onderzoek naar het tijdstip en duur van overlijden van [slachtoffer 2] niet zinvol. Gelet op de inhoud van de verklaring van [getuige 2] en de consistentie ervan met de overige samenstellende delen van de bewijsconstructie, zijn er onvoldoende gronden om in redelijkheid te mogen verwachten dat onderzoek naar het bij het NFI bewaard gebleven glasvocht van [slachtoffer 2] en van het eveneens bij het NFI bewaard gebleven halsweefsel van [slachtoffer 2] nieuwe gezichtspunten zal opleveren zodanig dat betwijfeld kan worden dat verzoekster als mededader bij de moord op [slachtoffer 2] betrokken zou zijn geweest.

Vraag D

Naar het oordeel van de Commissie biedt de rapportage van Symbiant onvoldoende basis voor de stelling dat [slachtoffer 2] niet in de Suzuki Alto door verzoekster, maar eerder en uitsluitend door [betrokkene 1] is gewurgd en vervolgens in de auto naar een sloot is vervoerd en daar is achtergelaten.

Vraag E

Nader onderzoek van de camerabeelden van het Esso tankstation is zinloos omdat het (technisch) niet mogelijk is vast te stellen wie tijdens het tweede bezoek van verzoekster aan het tankstation bij haar in de auto zat.

Conclusie

Het verzoekschrift heeft tot strekking dat de moord op [slachtoffer 2] anders zou hebben plaatsgevonden dan het Gerechtshof heeft aangenomen. Uit wat in het verzoekschrift wordt aangevoerd, volgt echter geenszins dat verzoekster niets met de moord op [slachtoffer 2] te maken heeft gehad. De bewijsconstructie die het Hof destijds heeft aangenomen, voerde tot de conclusie dat verzoekster als medepleger heeft deelgenomen aan de moord op [slachtoffer 2]. De Commissie heeft niet kunnen vaststellen dat het door de raadsman naar voren gebrachte materiaal de potentie heeft die bewijsconstructie aan te tasten.

Ondanks de door verzoekster aangevoerde argumenten in relatie tot de verklaring van [getuige 2], de plaats van de moord, het verloop van de moord en de doodsoorzaak verschaft het verzoekschrift naar het oordeel van de Commissie geen aanwijzingen dat verzoekster niet in strafrechtelijke zin heeft deelgenomen aan de moord op [slachtoffer 2].

De Commissie adviseert de verzoeken van [verzoekster] af te wijzen.

Tilburg, 5 december 2014,

C.J.C.F. Fijnaut,
Voorzitter Adviescommissie afgesloten strafzaken

